

PETANKKIKENTÄN RAKENTAMISOPAS

PL 196, 00251 Helsinki

<http://www.petanque.fi/>

Petankkia voidaan pelata missä tahansa—mieluiten hiekkapohjaisella—kentällä, jossa leveyttä on noin kolme metriä ja tilaa noin kymmenen metrin heitoille. Puistojen hiekkakäytävät, leikkipaikat, pallokentät, uimarannat, hiekkapihat, jne. ovat hyviä pelipaikkoja. Pelistä ei kuitenkaan saa aiheutua vaaraa katsojille ja varsinkin puistopeleissä muille paikan käyttäjille.

Kenttä

Sääntöjen mukaan virallisissa peleissä kentän tulee olla vähintään 4 x 15 m. Kenttiä voi olla useita rinnakkain pelialueena. Varsinaisen pelialueen ulkopuolelle on merkittävä hylkäysraja 1–4 m etäisyydelle. Mikäli pelialue rajataan reunaesteellä tulee sen olla vähintään 30 cm päässä hylkäysrajasta.

Vaara-alue

Pelikentän suunnittelussa on huomioitava kuulien liikeradat. Kuulat painavat 650–800 grammaa. Tavanomaisessa heitossa kuula nousee n. 2 m korkeudelle ja pysähtyy aika nopeasti. Usein käytetään myös korkeaa kaariheittoa, jossa kuula kohoaa 5–6 m korkeuteen. Kuula pysähtyy nopeasti mutta maahantulonopeus on suuri. Matala iskuheitto, joka ei osu kohteeseen saattaa vieräa maata pitkin jopa 15 m yli kentän päädyn ja varsinkin alussa sen vauhti ja iskuvoima on kova.

Katselijat on ohjattava mieluiten pelialueen sivuille noin 3 m päähän. Päädyissä suojaetäisyyttä tulee olla vähintään 5 m, mutta reunaestettä käytettäessä 1,5 m riittää.

Rajamerkit

Kenttiä ei välttämättä tarvitse rajata, koska peliin kuuluu myös maastovalinnan taktiikka. Edellisen kierroksen voittanut joukkue saa valita alkan van kierroksen suunnan ja samalla maaston pelityylin mukaan. Avoin, rajaamaton kenttä on tässä suhteessa ihanteellinen. Pelisuunnan vapaampi valinta on mahdollista myös jos kentät rajataan esim. 15 x 15 m kokoisiksi. Isoissa kilpailuissa saattaa pelialue kasvaa liian suureksi tuomarityöskentelyn kannalta.

Vapaalla kentälläkin pelattaessa on kuitenkin hylkäysrajat ja esteet syytä määritellä tarkkaan ennen pelejä. Hylkäysrajat tuovat myös oman kiinnostavan lisäpiirteeseen peliin.

Ahtaammissa tiloissa ja yleisön seuraamisen helpottamiseksi kentät on syytä rajata. Rajana voi olla maahan piirretty viiva, kalkkiviiva tai maahan nauloin pingotettu naru. Vierekkäisillä kentillä on yleensä yhteinen rajaviiva. Hylkäysrajat ja kenttien rajat voidaan erottaa toisistaan väreillä.

Katsoja-alueiden rajaamiseen voidaan käyttää esimerkiksi lippusiimaa tai osoittaa katsojille paikka penkeillä.

Reunaesteet

Epäonnistunut iskuheitto merkitsee yleensä sitä, että kuula menee päätyrajasta yli. Onnistuneiden iskujen jälkeiset kuulat saattavat vieriä mihin tahansa suuntaan, tosin melko pienellä nopeudella. Reunaesteillä suojataan naapurikenttien pelejä häiriöiltä sekä kuulien kieriminen katsojien jalkoihin. Myös kuulien hukkaantuminen viereiseen ojaan, ryteikköön tms. voidaan estää lähes kokonaan. Paras reunaeste on puuta. Betonireunukset saattavat helposti vaurioittaa kuulia.

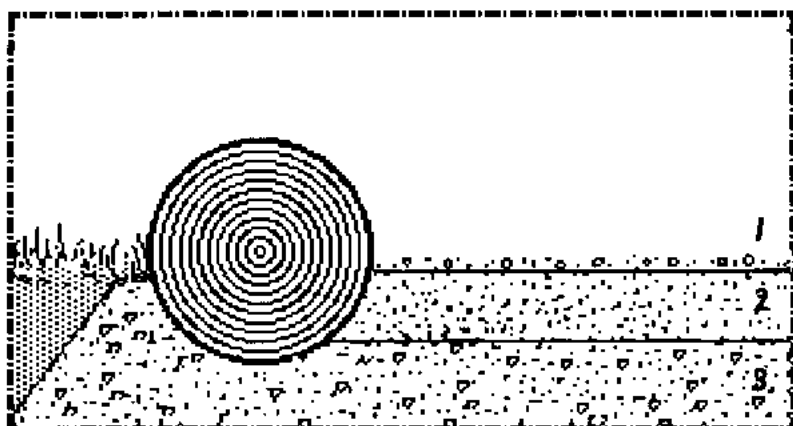
Maarakenteet

Sääntöjen mukaan petankkia voidaan pelata millä alustalla tahansa. Käytännössä asfaltti ja betoni ovat liian tasaisia ja vieriväisiä sekä liian kovina vioittavat helposti kuulia. Nurmikko tekee pelistä täysin sattumanvaraisinta, jolloin nautittavuus katoaa.

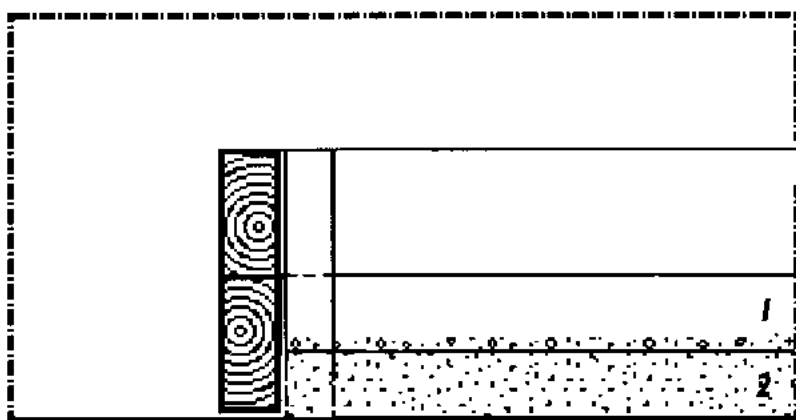
Ihanteellinen pelialusta on melko tiivis hiekka, vastaava kuin jalkapallolokentillä käytetään. Kenttä ei kuitenkaan saa olla liian tasalaatuinen.

Kentälle on tärkeää riittävä kovuus, joten pintakerroksen on voitava pakkautua kasaan. Tavallinen pyöreäkulmaiseksi hioutunut luonnonhiekkia ei koskaan tiivisty riittävän kovaksi. Suuremmilta sora-asemilta saatava kivituhka on murskattua kiveä. Se tiivistyy kovaksi, koska se on teräväsärmäistä ja sisältää myös hyvin hienorakeista ainesta.

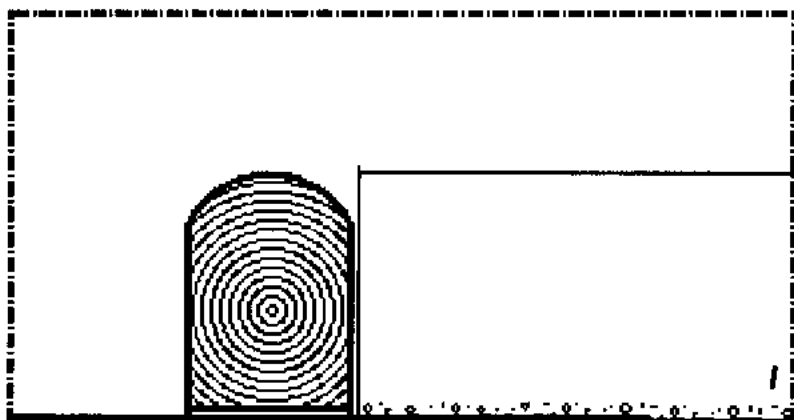
Pintakerros voidaan tehdä yhtenä kerroksena. Vahvuudeksi riittää noin 40 mm ja raekokona sopiva on 0–8 mm. Lisäämällä pintaan ohut hiekkakerros, joka ei sisällä raekooltaan alle 0,2 mm ainesta, sidotaan kivituh-

Reunus painekyllästetystä pylväästä.

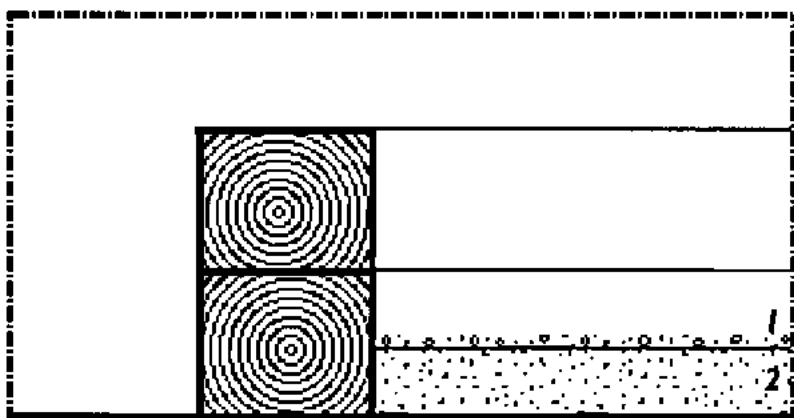

Reunus painekyllästetystä puusta tai kuusilankusta.

Hirsireunus

Esimerkiksi purkutaloista saa edullisesti tukevaa hirttä. Lahoamisvaaran vuoksi käyttökelpoisia tilapäisenä rajauksena.

Ratapölkkyreunus.

Valtionrautatiet myy erittäin edullisesti vanhoja ratapölkkyjä. Pölkyt ovat kreosoottikyllästettyjä, mitoiltaan 16 x 22 x 270 cm ja painavat noin 70 kg kappale. Ratapölkkyistä on helppo rakentaa reunus myös kovalle esim. asfaltialustalle. Ne ovat helposti liikuteltavia ja pinottavia; käyttökelpoisia sekä kiinteän että tilapäisen kentän rajauksena.

kan liikaa kovuutta, pölyämistä ja kantautumista kenkien mukana. Kentälle voidaan hankkia lisäksi erä, mielellään pestyä, karkeampaa mursketta, suurin raekoko 15–20 mm, jota levittämällä pintakerrokseen saadaan tarvittaessa pelialustalle sopivaa vaikeutta ja vaihtelua.

Puhdistettu sora ja hiekkaperuspohja tasoitetaan ja tiivistetään ja pintakerros tehdään suoraan sen päälle. Samoin kuin betoni-, kivi- ja asfalttipohjilla.

Joustavan perusmaan, mullan ja turpeen päälle levitetään noin 5–15 cm:n murskekerros, raekoko 0–64 mm (n. 1/2 kerrosvahvuudesta), joka tasoitetaan ja tiivistetään.

Pienikin kaltevuus tuntuu heitossa ja kuulien kulkuradoissa, toisaalta kentässä tuleekin olla vaihtelua ja vaikeutta. Kentän kaltevuuden ollessa vähintään 1:10 kuula ei pysähdy vaan vierii alas. Suositeltava enimmäiskaltevuus koko kenttäalueella on 1:40.

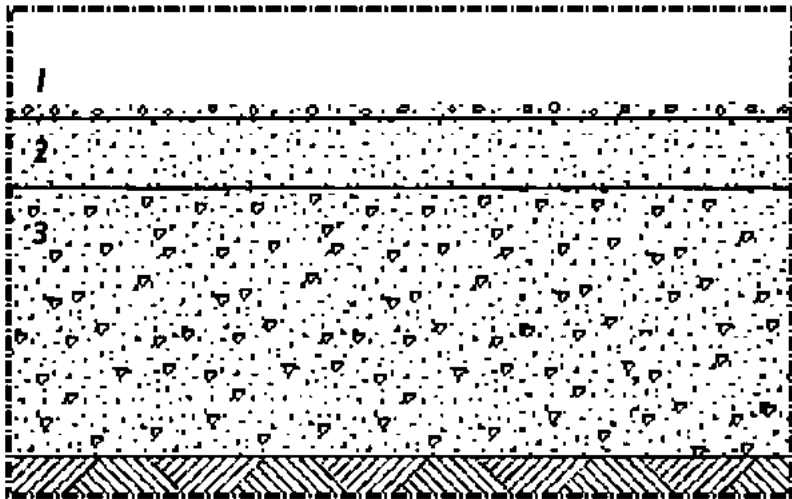
Vesilammikkojen syntyminen kentälle ei sinänsä ole vaarallista, koska peli yleensä keskeytetään sateen ajaksi, varsinkin silloin kun vettä kertyy kentän painanteisiin jo niin paljon että maalipallo lähtee kellumaan. Kuitenkin on pyrittävä siihen, että vedet valuvat pois kentältä. Kentän alusta, eri kerrokset ja valmispinta tehdään salaojituksen asettamat vaatimukset huomioiden tasaisesti kaltevaksi, joko keskeltä sivuille päin tai vain yhteensuuntaan. Veden virtauksen synnyttämät urat ovat osa kentän luonnetta, joskin suurempia uria on syytä tasoitella.

Istutukset, aidat

Pétanquekentällä kasvava puu on tervetullut lisä kenttään. Puut sitovat tuulta ja pölyä sekä antavat auringon paahteessa vilpoisan varjon ja saateella suojan. Puun rungon alaosa on syytä suojata. Puiden juuristo tuo lisävaikeutta kentälle. Lähellä pintaa kulkevien juurten kohdalla pelialusta muuttuu pomp pivaksi.

Matalilla pensasaidoilla voidaan pelialuetta rajata pienempiin osiin, joilla estetään vaaralliset läpikulkutilanteet. Katselijoiden ja kentän välissä matala pensasaita toimii hyvänä suojana.

Varsinkin paikoissa missä häiritsevä ja jopa vaaratilanteita synnyttävä läpikulkua on mahdollista on syytä aidata koko pelialue.

Kentän rakenneleikkaus

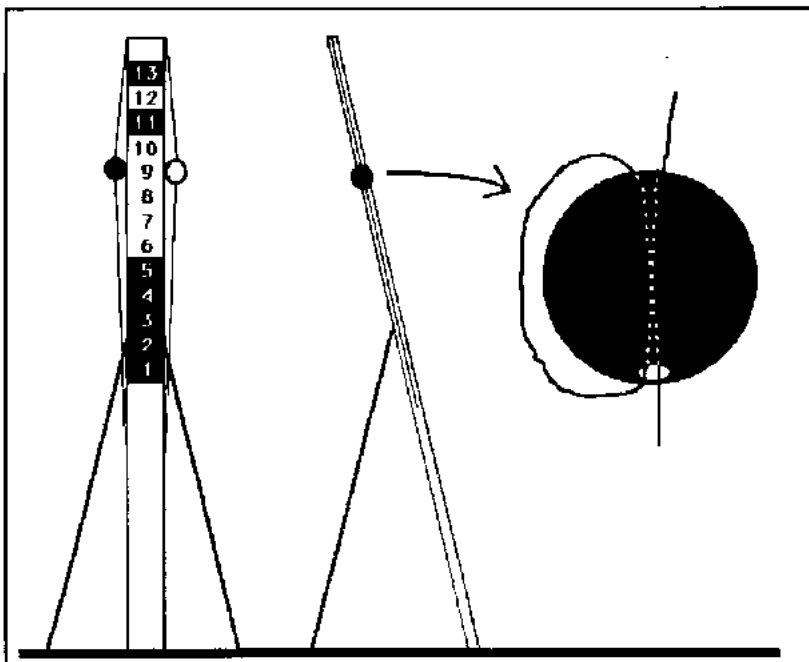
1. Ohut hiekkakerros, raekoko 0,2–2,0 mm. (voi olla luonnonhiekkaa).
2. murskekerros (kivituhka) 40 mm, raekoko 0–8 mm.
3. Joustavan perusmaan päälle n. 50–150 mm murske, raekoko 0–64 mm (puolet ainesvahuudesta).

Varustukset

Pelin kannalta kentän tärkein varustus on tulostaulu (katso piirros sivulla 8). Sen tulisi olla niin selkeä, että myös yleisö voi seurata sujuvasti pelin kulkua. Tulostaulussa eri pelaajat voidaan erottaa hyvin toisistaan erottuvilla, punaisella ja valkoisella värillä. Selkäpuolelle hartioihin kiinnitetty värinauha on pelaajan kannalta mahdollisimman huomaamaton.

Siirrettäviä penkkejä pelaajia ja yleisöä varten sekä roskakoreja hankitaan riittävästi.

Pelipaikalla, missä ei ole huoltorakennusta, olisi hyvä olla paikka varusteille ja vaatteille. Varsin hyvin tässä tarkoituksessa toimii rivi vaateripustimia kenttää ympäröivässä verkkoaidassa, tai omilla jaloillaan seisova vaateripustintanko.

Tulostaulu

Höylättyä mäntylautaa 28 x 95 mm, korkeus noin 1500 mm, lakataan. Kirjaimet silkkipainotyönä tai maalaamalla. Ryhmittelemällä kirjaimet piirroksen osoittamalla tavalla mustalla ja valkoisella parannetaan havaittavuutta kaukaa katsottuna. Ylhäällä tilaa 14 pisteelle pelattaessa 15:sta pisteeseen.

Tukijalka 6 mm harjaterästä. Kiinnitys esim. aspeilla. Laudan alapäähän n. 20 mm:n mittaiseksi liukuesteeksi katkaistu teräsnaula.

Merkkipallot puuta, halkaisija 30–50 mm, värit punainen ja valkoinen.

Kiinnitys kiristetyllä polyamidilangalla, jota saa kalastustarvikeliikkeistä.

Piirroksen mukainen silmukka varmistaa pallon pysymisen oikealla kohdalla.

Teksti ja piirrokset Juhani Junntila

Jos tulostaulu on tarkoitus kiinnittää seinään tms, on viereisen kuvan mukainen pellistä tehty kaikkein helpoin ja kätevin. Lisäksi tarvitaan kaksi eriväristä magneettia.

	13	
	12	
●	11	
	10	
	9	
	8	●
	7	
	6	
	5	
	4	
	3	
	2	
	1	
	0	